

17. maðurin

EIN afturvendandi trupulleiki hjá mongu av samgongunum, sum hava stýrt landinum, er 17. maðurin. Tær flestu av samgongunum, sum hava verið skipaðar, hava bert havt ein tingmann í yvirvág. T.v.s. at allir seytjan tingmenn í samgongu hava verið tungan á vágskálini. Júst henda sannroynd hevur eisini merkt politikkinn í Føroyum í mong, mong ár. Í staðin fyri at reka veruligan landspolitikk, so hava mong landsstýri í veruleikanum rikið 17. manspolitikk. T.v.s. at nógvar politiskar avgerðir hava verið tiknar út frá rossa-handilspinsippinum: fáa eg hetta ígjøgnum, so skal tú fáa hetta, osfr.

HETTA ljóðar ikki sørt lægið, men er ikki tess minni satt. Av tí at landsstýrini hava bygt á so lítlan meiriluta, at hvør tingmaður hevur kunnað koppað eina samgongu, hevur borið illa til at lagt landspolitiskar langtíðarætlanir. Vit hava í staðin fingið eitt sokallað landspolitiskt lokalstýri. Og tað er sjálvandi upp á bæði gott og ilt. Men nu tað veruliga sansar at í samfelagnum, nú vit rakna við við kaldan dreyð og siggja, at vit hava gjørt alt ov nógvar fløgur á tí almenna og tí privata økinum, nú gerst tað meira greitt fyri okkum, hvat tað vil siga, at eitt land verður stýrt av

teprum landsstýrum, har allir samgongutingmenn eru tungan á vágskálini.

NÚVERANDI samgonga hevur eisini 17 mans. Júst sama magiska talið, og spurningurin er í dag, um tað verður sama 17. mans-syndromið, sum fer at koppa hesa samgonguna! Okkurt kundi bent á tað, nú hugsað verður um undirsjóvartunnlin, Nónhamar, momsins, tolllóg o.a. í fleiri av hesum málum hava samgongutingmenn útalað seg rættiliga opið og sagt, at teir fara at fella landsstýrið, fáa teir ikki sín vilja. Og sum rosinar í pylsundanum hevur ein samgongutingmaður longu boðað frá, at hann fer at atkvøða fyri einum uppskoti hjá einum av andstøðuflokkunum — einum uppskoti, sum rætt og slætt tekur ræðið av sitandi landsstýri í umrøða máli. Landsstýrisflokkarnir hava nevnliga felt niður í samgonguskjalid, at spurningurin um undirsjóvartunnlin skal kannast. Hetta merkir ikki, at arbeiðið skal í gongd. Fara so samgongutingmenn, aðrenn umrøddu kanningar eru lidnar, at atkvøða fyri einum andstøðuuppskoti, sum rætt og slætt forbjóðar landsstýrinum at gera fleiri kanningar, tí arbeiðið kann í fyrsta lagi byrja um fyra ár, tá hevur hesin tingmaður avhøvd-að greitt fyri okkum, hvat tað vil siga.

TAÐ er gott, at vit hava eitt livandi orðaskifti um hetta mál. Men eins greitt er tað, at eini samgongu verður ikki leingi liv lagað — og hon verður ikki serliga arbeiðsfør — skulu tingmenn, sum vita, at teir eru 17. maður, í tíð og ótíð koma við hótanum. Hesum hava vit havt ringar royndir av upp ígjøgnum árin, har tað hevur verið neyðugt at gera ein rossahandil fyri og annan eftir, sum skal tæna lokaláhugamálinum há teimum ymsu tingmonnunum, fyri í heila tíðid at halda samgonguskútuni flótandi. Nú kann ein so siga, at her er tað tann øvugta gongdin. Nú verður 17. maðurin bráðliga brúktur til at fremja eitt landspolitiskt mál — ja, hótanin um at slíta samgonguna skal júst brúkast ímóti meira lokalam áhugamálinum, sum umrøddu tingmenn meta eitt nú undirsjóvartunnlin at vera.

HVAT ein enn heldur um hesi mál, so er í hvussu er eitt gott hent, og tað er, at vit hava fingið eitt tiltrongt orðaskifti um mál, sum koma okkum ellum við so ella so. Hinumegin stendur so landsstýrið, sum ynskir arbeiðsfrið og vísir á, at tað er júst arbeiðsfrið, sum tað hevur kortað á í undanfarna samgongunum.

ANTIN ein er fyri einum undirsjóvartunnli ella ikki, so er einki forgjört í tí,

at landsstýrið heldur fram at kanna hetta projektið til fulnar. Við tí er ikki sagt, at arbeiðið skal byrja her og nú ella um nøkur ár. Spurningurin er so heldur ikki bara eitt lokalmál fyri vágað fólk. Hann hevur so sanniliga eisini áhuga og týðning fyri øll tey, sum í framtíðini skulu ferðast til og frá flogvøllinum. Hann hevur eisini týðning í sambandi við málið um framtíðar flogferðsluna her á landi. Verðu rikki farið at byggja flogvøll á Glyvursnesi, so verður flogvøllurin í Vágum samferðsluæðrin millum útheimin og Føroyar langt inn í næstu öld. Og ífrí sambandinum verður neyðugt at betra um ferðasambandið. Her er so spurningurin, um vit skulu byggja nýggj skip til at flyta ferðafólk millum Oyrargjógv og Vestmanna, ella vit skulu umhugsa heilt aðrar møguleikar.

SPURNINGURIN um at seta almenn arbeiði í gongd, nú tey verandi arbeiðini verða liðug, hevur eisini nógv at siga í hesum kjakinum. Og er undirsjóvartunnlin ein skilgáð fløga inn í næstu öld, eiga vit at kanna hana nú. Men er hon ørvitisskapur, so eigur hon eisini at steðgast. Hetta er tað, vit mugu finna fram til, og tí er tað skeiðt, tá samgongutingmenn hótta við at slíta samgonguna upp á eitt mál, sum als ikki er búgvíð til nakað slít.

sosigaley

Sjálvstýrisflokkurin og tunnlin

Oyggjatiðindi endurgevur í gjár formannin í Sjálvstýrisflokkinum, Lasse Klein fyri at siga, at hann tekur ikki undir við floksfelaga sínum, Helenu Dam á Neystabø, sum hevur lagt uppskot fram um at avtaka lógina um undirsjóvartunnlin um Vestmannaund. Lasse Klein sigur við blaðið, at sjálvstýrisflokkurin fór burtur úr eini samgongu í 1989, tí hon framdi einstáttaðar sparingar og tiltøk.

"Slíkt eigur ikki at endurtaka seg, og skulu sparingar fremjast, so skulu tær fremjast sum ein heild, og tí ber ikki til bert at taka einstøk "populer" mál fram, sum t.d. fasta sambandið um Vestmannaund"

Hetta sigur Lasse Klein sum víðari vísir á, at eingin hevur nakað ímóti at spara, men eingin kann heldur taka undir við einstáttaðum sparingum.

Hetta eru áhugaverd útlit, kanska mest tí, at tey vísa okkum, at heldur ikki í sjálvstýrisflokkinum standa tey saman sum ein maður. Fólk hava helst lagt til merkis, at síðani flokkurin fekk eina kvinnu valda á ting, er Lasse Klein, sum hevur verið frontfigurur líkasum dottin niðurimillum. Fólk eru so smátt farin at spyrja, hvar Lasse man vera og um flokkurin hevur fingið nýggjan formann og leiðara. At Helena so leggur uppskot fyri tingið, sum partamaður hennara ikki kann taka undir við, er einki forgjört í, men tað sigur nakað um, hvussu ringt tað má vera at halda skil í einum stórum flokki - tá flokkur við einans trimum tinglimum ikki kann semjast um uppskot flokkurin leggur fram. Hetta fær ein at seta spurningin: hvussu hevði sæð út í samgonguni, um sjálvstýrisflokkurin hevði verið partur av henni og

har sjálvstýristingmenninir eisini vóru 17. menn!

Eingin kennir lagnuna hjá verandi samgongu og úrslitið eftir eitt komandi val. Men tað kann væl hugsast, at sjálvstýrisflokkurin verður ein av samgonguflokkunum, um núverandi samgonga ikki heldur fram ella tapir valið. Við hesum í huga má tað sigast at vera lítið hugaligt at ímynda sær eina komandi samgongu við einum so litlum flokki, ið ikki ein gang megnar at standa saman.

Umstríðda uppskotið hjá sjálvstýriskvinnuni boðar so eisini frá, at vit í sjálvstýrisflokkinum hava fingið ein splittaðan flokk, ein flokk har teir triggir tinglimirnir mestsum allir hava hvørt sítt áralag. Man hetta benda á maktskifti í flokkinum og fer gongdin at líkjast henni hinum "lilleput-flokkinum" teimum kristiligu, har endin var, at flokkurin fór í tvey! Neyvan verður tað

til tað, men givið er, at bæði Lasse og Asbjørn hava fingið ein konkurent í Helenu, so inniast inni hjá teimum mundi tað kanska ikki vera so kærkomið kortini, at flokkurin fekk 3. "mannin" valdan. Men allir flokkar hava brúk fyri at fornýggja seg, so kanska fjøldin av sjálvstýrisfólki tekur meira undir við Helenu enn hinum báðum "gomlu" tingmonnunum, og at tað tí fer at vera hon, sum í framtíðini kemur at mynda flokkinn. Uppskot hennara um tunnlin kundi bent á tað. Um smáu flokkarnir ikki kunnu semjast innanhýsis ella á tingi um politisk mál, so er tað helst rætt í framtíðini at skipa samgongur, sum ganga útán um hesar flokkar. Annars kann sigast, at verandi samgonga ikki hevur nakað at reypað sær av í lýtuni, tá talan er um innanhýsis ella samgongu-diciplin.

Endursendið Hans Holm

Útvarpstátturin "Góðan morgun Føroyar" er sera kærkomin hjá lurtarunum, men tað er verið enn so altíð, at fólk flest hava møguleika at lýða á hesa tíð á degnum, tí mong eru bundin av arbeiði og sleppa ikki til útvarpstíðid. Tí var tað kanska ikki nakað vánaligt hugskot, at okkurt av tilfarinum varð endursent í fullari longd. Tað, sum her verður hugsað um, er samrøðan Sonne Smith hevði við Hans Holm um orsøkina til borgarakriggið í Jugoslavia. Vit hoyra og siggja so nógv til just hetta borgarakriggið í hesum døgum, at vit hava øli gott av at fáa eina kvalifiseraða frágreiðing um alla bakgrundina. Og hana megnar Hans Holm, lærari so sanniliga at geva okkum. Okkum nýstast

ikkil endiliga at brúka útlandsk útdindafólk til at fáa slíkt at vita, tá vit eisini eiga fólk, sum kunnu siga nakað um søguligu bakgrundina. Samrøðan við Hans Holm í "Góðan morgun Føroyar" í gjár var sera áhugaverd og upplýsandi, og vit fara tí at heita á Sonna og fyri tað stjóran um at endursenda just hetta innslagið í tykkara úttanrikissendingum.

